

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA

KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

R. VIII: 2010

Nr 25 (254)

Data odczytu: 8.9.2010

Data wydania: 8.9.2010

814. spotkanie

Michał Kosowicz

Grunwald 2010

15 lipca bieżącego roku minęło 600 lat od rozegrania największej w dziejach polskiego średniowiecza i jednej z największych w dziejach Europy tego okresu bitwy – Bitwy pod Grunwaldem. Wzięło w niej udział po stronie polskiej około 30 – 35 tysięcy jazdy, po krzyżackiej zaś około 15-20 tysięcy. Rozmiar zwycięstwa zjednoczonych wojsk polsko-litewsko-ruskich, wspartych oddziałami czeskimi, morawskimi i tatarskimi był olbrzymi.

Zginął Wielki Mistrz Zakonu, 203 braci-rycerzy oraz ponad 8000 rycerzy wspierających krzyżaków, a kilka tysięcy dostało się do niewoli. Była to także ostatnia bitwa średniowiecznej Europy odbywająca się według starych kanonów rycerskich, gdzie w trakcie walk robiono przerwy na posiłki, a giermkowie zbierali rannych i zwłoki z pola bitwy

Do upadku Rzeczypospolitej dzień, w którym rozegrała się bitwa, był uznawany za rodzaj święta narodowego. Już od 1411 r., w święto Rozesłania Apostołów, czyli właśnie 15 lipca, odprawiano uroczyste Msze św. z kazaniem poświęconymi wiktorii grunwaldzkiej, w których dziękowano Bogu za pomoc w zwycięstwie nad Krzyżakami, oraz urządzano bardzo uroczyste procesje.

W roku 2010 w Polsce zaplanowano wiele uroczystości mających uświetnić 600 lecie Wiktorii Grunwaldzkiej. Ich kulminacją przypadła w połowie lipca. W czwartek, 15 lipca na Polu Bitwy odbył się Prezydencki Apel Grunwaldzki. Przybyli czterej prezydenci państw: Prezydent-Elekt Bronisław Komorowski, Dalia Grybauskaite z Litwy, Traian Basescu z Rumunii oraz Mihai Ghimpu - p.o. Prezydenta Mołdawii. Obecni byli również (między innymi): Jerzy Buzek – Przewodniczący Parlamentu Europejskiego oraz Dr Bruno Platter – Wielki Mistrz Zakonu Krzyżackiego.

Tradycyjnie w sobotę najbliższą dacie dziennej rozegrania Bitwy na Wzgórzu Pomnikowym odbył się uroczysty Apel Grunwaldzki. Uczestniczyli w nim m.in. Wicepremier Waldemar Pawlak, Marek Ziółkowski Wicemarszałek Senatu, Piotr Żuchowski Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Jacek Protas Marszałek Województwa Warmińsko Mazurskiego i Henryk Kacprzyk Wójt Gminy Grunwald. Po apelu odbyła się inscenizacja upamiętniająca 600 lecie Bitwy pod Grunwaldem, w której wzięło udział ponad 2000 członków bractw rycerskich z Polski i spoza granic naszego kraju.

Przytoczone powyżej dane pochodzą z ogólnie dostępnych serwisów informacyjnych. Nie została w nich zauważona kilkutyśięczna rzesza harcerzy (i skautów) z władzami naczelnymi ZHP na czele. A szkoda, bo początki polskiego harcerstwa wiążą się bezpośrednio z tradycją grunwaldzką. W lipcu 1910 roku odbył się w Krakowie, z okazji 500 rocznicy Bitwy Grunwaldzkiej, pierwszy w dziejach narodu Zlot Grunwaldzki – ogromna manifestacja społeczeństwa polskiego, w czasie której odsłonięto, ufundowany przez Ignacego Paderewskiego, Pomnik Grunwaldzki. Rozpoczęta tam publiczna dyskusja na temat skautingu zaowocowała wkrótce powołaniem pierwszych polskich skautowych drużyn, a pieśń „Rota” przez długie lata jako „Pieśń skautów polskich” była hymnem najpierw skautów, a później harcerzy. Kra-

kowski Zlot Grunwaldzki, nawiązując w treściach do najświetniejszych tradycji rycerstwa polskiego, stał się inspiracją dla powstającego harcerstwa w zakresie idei służby, symboli i zwyczajów.

Przez wiele lat Pole Bitwy Grunwaldzkiej leżało poza granicami kraju, a jego odwiedziny były niemożliwe dla harcerzy. Ale już 15 lipca 1945 roku 1 Drużyna Harcerska „Czarna Trzynastka” z Liceum Ogólnokształcącego w Olsztynie uczestniczyła w wielkiej manifestacji, zorganizowanej na Polu Bitwy z okazji Zwycięstwa nad III Rzeszą oraz powrotu Warmii i Mazur do Macierzy. Od tego czasu zielone i szare mundury harcerskie zrosły się na stałe z szerokim krajobrazem Pola Bitwy. Działały tam między innymi drużyny specjalnościowe archeologiczne i rycerskie. I

I to harcerze zaczęli organizować pierwsze, amatorskie inscenizacje Bitwy pod Grunwaldem. Impreza w obecnym kształcie odbywa się dopiero od 1998 roku, podczas gdy największa inscenizacja harcerska odbyła się w trakcie Ogólnopolskiego Zlotu ZHP w 1988 roku. Zlot liczył ponad 20000 harcerzy, ale nie wszyscy wzięli czynny udział w bitwie...

W maju 1991 roku podczas spotkania w Olsztynie powstała Wspólnota Drużyn Grunwaldzkich, która została zarejestrowana jako Ogólnopolski Ruch Programowo-Metodyczny ZHP pod nr 1. Pierwszym zadaniem Ruchu miało być przygotowanie harcerzy do obchodów 600-lecia Bitwy. W deklaracji ideowej WDG czytamy:

„Dzisiaj "Grunwald" to nie tylko pamięć o największym zwycięstwie odniesionym w obronie prawa narodu polskiego do wolności i niepodległości, ale obok faktów historycznych, symbol umiłowania Ojczyzny na czas nam współczesny i przyszłość.

W patriotycznym wychowaniu w realiach XXI wieku, przechodzimy od obrony niepodległości do ochrony tożsamości narodowej, historycznej i kulturowej.

We "Wspólnocie Drużyn Grunwaldzkich" będziemy wychowywać w kierunku wzajemnego poszanowania praw i godności narodów, przeciwstawiania się nietolerancji i nienawiści, zdobywania wiedzy potrzebnej w rozwoju cywilizacji przyszłości.

W dziesięcioletnich doświadczeniach ugruntowaliśmy nasze przesłanie ideowe: "Na wzorach przeszłości - wychowujemy dla przyszłości".

Pod takimi hasłami na Polach Grunwaldzkich w tym roku spotkało się około 3000 harcerzy i skautów z Polski, Litwy, Białorusi, Czech, Szwecji. Członkami Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich są też drużyny skautowe z Węgier, Niemiec, USA... Przez 6 dni w Miasteczku Złotowym i jego okolicach realizowany był program Zlotu, w który należało wpleść jeszcze dwie oficjalne imprezy: Apel Prezydencki w czwartek i Apel Grunwaldzki w sobotę.

Warto nadmienić, że pod Grunwaldem obecni są co roku przedstawiciele naszego regionu. Aktywnymi członkami WDG są drużyny harcerskie z terenu powiatu grudziądzkiego (od 2004 roku) oraz z Grudziądza (od 2008 roku), a w inscenizacji Bitwy biorą udział bractwa rycerskie z Radzyna Chełmińskiego i Grudziądza.

Źródło: Hm. Barbara Bogdańska-Pawłowska, Gawędy na temat związków polskiego harcerstwa z tradycją grunwaldzką.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.

Zdjęcie: Małgorzata Kosowicz